

Asia: VN/8566/2021

Sosiaali- ja terveysalan korkeakoulutuksen kehittäminen -hanke (SOTEKO)

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset huomiot loppuraportista

Suomen Proviisoriyhdistys kiittää mahdollisuudesta lausua sosiaali- ja terveysalan korkeakoulutuksen kehittäminen (SOTEKO) -hankkeen loppuraportin esityksistä.

Hankkeen loppuraportti antaa hyvän kuvan alan koulutuksen keskeisistä haasteista. Kokonaisuus on laaja ja sen tavoitteet kunnianhimoisia. Monet annetuista ehdotuksista jäävät kuitenkin yleiselle tasolle ja olisivat kaivanneet esityksiä käytännön toimista. Näin ehdotukset olivat myös olleet paremmin arvioitavissa ja lausuminen tarkempaa.

Kuten raportissa todetaan, sote-alalla tarvitaan korkeakoulutettua henkilöstöä, jolla on riittävän laaja-alainen perusosaaminen, mutta myös erikoistunutta osaamista. Farmasian alalla erikoistumiskoulutukset (apteekki- ja sairaalafarmasia sekä teollisuusfarmasia) vastaavat työelämän tarpeisiin ja ovat sisällöltään vakiintuneita ja suosittuja.

Farmasian alalla jatkuvan oppimisen ja farmasian erikoistumiskoulutuksen haasteena on kuitenkin pysyvän rahoituksen puuttuminen. Kuten myös raportissa todetaan, korkeakouluilla on valmius tuottaa tutkintoa täydentävää koulutusta, mutta koulutuksesta perittävät maksut koetaan esteenä niiden hyödyntämiselle.

Sote-alan tarvitsemiin professioammatteihin kuuluvia erikoistumiskoulutuksia tulisi voida toteuttaa opiskelijoille maksuttomina, jotta eri koulutuksiin hakeutuvat opiskelijat olisivat yhdenvertaisessa asemassa. Farmasian erikoistumiskoulutusten tarjoama erityisosaaminen on keskeistä potilasturvallisuuden sekä sosiaali- ja terveydenhuollon uudistumisen kannalta. Vakaa rahoitus valtiolta edistäisi konkreettisesti alan erityisosaamisen ja asiantuntijuuden integroimista osaksi sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja.

Farmasian alan erikoistumiskoulutukset ovat tärkeitä alan pitovoiman ja houkuttelevuuden ylläpitämisessä. Niitä järjestävät yliopistot kehittävät koulutuksia jo nyt yhteistyönä yhdessä työelämän edustajien kanssa.

Näkemyksenne koskien ehdotuksia sosiaalian siirtymien sujuvoittamiseksi korkeakoulusektorien välillä (ehdotukset 1-6)

Ehdotuksessa 6 on mainittu sosiaalian korkeakoulutettujen ammattilaisten tulevaisuuden osaamistarpeiden ja työnjakojen kehittämisen tarkastelu yhteistyössä hyvinvointialueiden, korkeakoulujen ja keskeisten sidosryhmien kanssa. Myös farmasian erikoistumiskoulutuksia tulisi kehittää samalla tavoin.

Mitä sosiaalian siirtymiä koskevien ehdotusten toimeenpanossa tulisi huomioida? Miten edustamanne organisaatio voi tukea ehdotuksia?

-

Näkemyksenne koskien ehdotuksia terveysalan koulutuksen siirtyminen sujuvoittamiseksi korkeakoulusektorien välillä (ehdotukset 7-11)

-

Mitä terveysalan siirtymiä koskevien ehdotusten toimeenpanossa tulisi huomioida? Miten edustamanne organisaatio voi tukea ehdotuksia?

-

Näkemyksenne ehdotuksista kaksoistutkintojen kehittämiseksi (ehdotukset 12-13)

-

Mitä kaksoistutkintoja koskevien ehdotusten toimeenpanossa tulisi huomoida? Miten edustamanne organisaatio voi tukea ehdotuksia?

-

Näkemyksenne korkeakoulujen sosiaali- ja terveysalan vetovoimaa ja harjoittelua koskevista ehdotuksista (ehdotukset 14-35)

Ehdotukset 14 ja 15 ovat kannatettavia.

Sosiaali- ja terveysalan korkeakoulutuksen ja työelämän vetovoimaa on kehitettävä yhdessä. Koulutuksen tulee vastata työelämän tarpeisiin, jotta ammatti koetaan mielekkäänä. Työelämän veto- ja pitovoimaisuudesta on huolehdittava myös pitämällä kiinni siitä, että työtehtävissä on mahdollisuus hyödyntää ammattitaitoaan. Myös resurssien tulee olla riittävät, jotta työolot säilyvät mielekkäinä.

Farmasian erikoistumiskoulutukset tuottavat sosiaali- ja terveydenhuollon erityisosaajia. Proviisorin ja farmaseutin ammatit kuuluvat professioammatteihin, joissa erikoistumiskoulutuksella on erityinen merkitys ja asema. Farmasian erikoistumisopintoihin kuuluu mm. johtamisopintoja sekä kehittämis- ja tutkimusprojekteja työelämässä. Mahdollisuudesta järjestää työelämän tarpeisiin vastaavia erikoistumiskoulutuksia on huolehdittava myös jatkossa.

Ehdotukset 21 ja 22 ovat kannatettavia. Erilaisten urapolkujen esiin tuominen on tärkeää ja mahdollisuudet erikoistumiseen tulee olla hyvät.

Ehdotukset 23, 33 ja 34 ovat kannatettavia. Harjoittelun merkitys opiskelijan muodostamalle mielikuvalle alasta on merkittävä. Farmasian alalla yliopistot ja työelämä tekevät yhteistyötä harjoittelun kehittämiseksi. Lisätietoa farmasian perusopintoihin kuuluvasta harjoittelusta:

<https://www.helsinki.fi/fi/koulutusohjelmat/farmaseutin-koulutusohjelma/opiskelu/apteekkiharjoittelu>

<https://www.uef.fi/fi/opetusapteekkiharjoittelu>

<https://www.abo.fi/apotekspraktik-anvisningar-for-apoteken/>

Ehdotukset 24 ja 35 ovat kannatettavia. Opintoihin kuuluvien harjoittelujen tulee olla palkallista. Farmasian perusopintoihin kuuluva kuuden kuukauden harjoittelu on farmaseuttisen henkilöstön työehtosopimuksen mukaisesti palkallinen.

Ehdotus 25 on kannatettava. Farmasiassa erikoistumiskoulutus mahdollistaa proviisorien ja farmaseuttien tutkimusosaamisen kehittämisen osana työnkuvaa.

Mitä vetovoimaa ja harjoittelua koskevien ehdotusten toimeenpanossa tulisi huomioida? Miten edustamanne organisaatio voi tukea ehdotuksia?

Erityisosaaminen rakentaa uutta sosiaali- ja terveydenhuoltoa. Farmasian alan täydennys- ja erikoistumiskoulutusten tarjoama osaaminen on keskeistä asiakas- ja potilasturvallisuuden sekä sosiaali- ja terveydenhuollon uudistumisen kannalta. Koulutukset auttavat myös alan pitovoiman ja houkuttelevuuden ylläpitämisessä. Koulutuksia on tärkeää kehittää jatkossakin yliopistojen ja työelämän yhteistyönä.

Suomen Proviisoriyhdistys tukee ehdotusten toteutumista muun muassa vaikuttamalla ja osallistumalla alan työryhmiin. Lisäksi tarjoamme jäsenille tilaisuuksia oppia ja kuulla uramahdollisuuksista sekä verkostoitua ammatillisesti kollegojen kanssa. Verkkokoulutuksistamme löytyy jäsenille kattava valikoima proviisorien uratarinoita esimerkiksi proviisorin työstä ulkomailta,

lääketeollisuudessa, apteekissa, sairaala-apteekissa sekä viranomaisena. Järjestämme myös henkilöstöjohtamiseen keskittyviä koulutuspäiviä.

Näkemyksenne jatkuvaa oppimista koskevista ehdotuksista (ehdotukset 36-42)

Ehdotukset 36–42 ovat kannatettavia.

Mitä jatkuvaa oppimista koskevien ehdotusten toimeenpanossa tulisi huomioida? Miten edustamanne organisaatio voi tukea ehdotuksia?

Jatkuvan oppimisen turvaaminen on keskeistä tietointensiivisellä sote-alalla, jossa työn tekemisen tavat ja osaamistarpeet muuttuvat. Perustutkinnon tuoma osaaminen ei enää kanna koko työuralla, joten on välttämätöntä panostaa myös jatkuvan oppimisen rakenteeseen ja rahoitukseen. Farmasiassa täydennys- ja erikoistumiskoulutusta on hyvin tarjolla, mutta haasteeksi muodostuu resurssien puute. Nykytilanteessa suuri osa koulutuksen kustannuksista jää yksilön maksettavaksi.

Farmasian erikoistumiskoulutusten työelämälähtöisen jatkokehityksen ja resurssien turvaamiseksi farmasian erikoistumiskoulutukset tulisi nähdä osana sosiaali- ja terveydenhuollon erikoistumiskoulutuksia. Sosiaali- ja terveydenhuollon erikoistumiskoulutuksissa on jokaisella koulutuksella omat erityiset substanssialueensa, mutta myös paljon yhteistä. Yhtäläisyydet ja synergiat tulisi tunnistaa ja hyödyntää opetuksessa ja yhteistyössä. Integraation avulla olisi mahdollista luoda uudenlaista innovatiivista osaamista ja toimintakäytäntöjä, joita ei synny siiloutuneessa koulutusjärjestelmässä.

Suomen Proviisoriyhdistys osallistuu jatkuvan oppimisen tukemiseen muun muassa järjestämällä proviisoreille suunnattuja koulutuspäiviä, tarjoamalla jäsenille tilaisuuksia oppia alan hiljaista tietoa sekä jakamalla apurahoja farmaseuttisen ammattitaidon edistämiseen sekä lisäkouluttautumiseen. Lisäksi Proviisoriyhdistys on mukana työryhmissä, joissa kehitetään farmasian alan erikoistumiskoulutuksia sekä kansallisen lääkeinformaatioverkoston työryhmässä, joka edistää moniammatillista yhteistyötä ja sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden lääkehoidon osaamista.

Näkemyksenne mielenterveyspalvelujen osaamistarpeisiin vastaavan koulutuksen kehittämisestä (ehdotukset 43-50)

-

Mitä mielenterveyspalvelujen osaamistarpeisiin vastaavan koulutuksen kehittämistä koskevien ehdotusten toimeenpanossa tulisi huomoida? Miten edustamanne organisaatio voi tukea ehdotuksia?

-

Näkemyksenne sote-uudistusten edellyttämiä osaamistarpeita koskevista ehdotuksista (ehdotukset 51-54 ja luku 7)

Ehdotukset 51–54 ovat kannatettavia, mutta olisivat monien muiden ehdotusten tapaan kaivanneet tarkempaa tarkastelua sekä konkretiaa ehdotusten käytäntöön viemiseksi.

Ylä-Rautio Hanna
Suomen Proviisoriyhdistys ry

Ali-Kovero Teemu
Suomen Proviisoriyhdistys ry - Varapuheenjohtaja